

Казначейство як учасник бюджетного процесу

Якщо розглядати бюджетний процес як сукупність дій уповноважених на основі норм бюджетного права органів державної влади та місцевого самоврядування зі складання, розгляду, затвердження й виконання бюджету, то це поняття й зміст бюджетного процесу підкріплюються теоретичними розробками юристів, які спеціалізуються у сфері бюджетних відносин.

Суть основної діяльності Державного казначейства полягає в казначейському обслуговуванні державного та місцевих бюджетів шляхом обліку надходжень до бюджету і проведення видатків відповідного бюджету через оплату рахунків суб'єктів господарської діяльності, які виконали роботи розпорядникам бюджетних коштів.

Органи державного казначейства України здійснюють свою діяльність переважно через надання казначейських послуг, які є безоплатними для місцевих бюджетів, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів. Частково платними вони є для державного бюджету України, який фінансує діяльність органів Державного казначейства. Стратегія розвитку державного органу виконавчої влади, яким є Державне казначейство України, має відповідати меті його створення й політичній та економічній ситуації в країні.[109]

Сутність казначейства проявляється у виконуваних функціях, що характеризують прояв його суті в дії, а також завдання, права та обов'язки, пов'язані з його діяльністю.

Відповідно до Положення про Державне казначейство за № 590 від 31 липня 1995 р. на Державне казначейство в Україні покладено виконання таких функцій:

- здійснення касового виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування за доходами та видатками;

- організація управління наявними коштами державного бюджету, державних позабюджетних фондів і бюджетів самоврядування у межах видатків, установлених на відповідний період;
- здійснення контролю за цільовим спрямуванням бюджетних коштів на стадії проведення платежу на підставі підтверджуючих документів, наданих розпорядниками бюджетних коштів;
- проведення обліку касового виконання та складання звітності про стан виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування;
- здійснення обліку, обслуговування та погашення зовнішнього і внутрішнього боргів держави відповідно до чинного законодавства;
- здійснення розмежування загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів між державним бюджетом та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, проведення взаєморозрахунків між ними.

Вітчизняна практика та світовий досвід переконливо доводять, що найефективнішим є управління державними фінансами з використанням казначейської системи касового виконання бюджетів.

Починаючи з 1992 року в Україні проводилось поетапне переведення касового виконання бюджетів з банківської на казначейську систему, яке супроводжується перерозподілом функцій між банківською і фінансовою системами з подальшим їх зосередженням у системі Державного казначейства.

Створення в Україні такої структури, як Державне казначейство України, по-перше, сконцентрувало в єдиній системі Держказначейства і в його обліку бюджетні ресурси та ресурси державних цільових фондів, які до його створення перебували в установ Національного та комерційних банків і не повною мірою відображалися у звітності; по-друге, забезпечило прозорість руху коштів бюджетного процесу на стадії його виконання шляхом створення дієвих механізмів; по-третє, впровадило ефективний попередній і поточний контроль за цільовим спрямуванням бюджетних коштів.[46,68]

Необхідними умовами казначейського обслуговування бюджетів є:

а) відкриття рахунків щодо виконання бюджетів в єдиній системі органів Державного казначейства України на єдиному казначейському рахунку;

б) проведення процедур попереднього і поточного контролю під час здійснення витрат;

в) здійснення витрат у межах реальних надходжень і в терміни, що дають можливість виконати відповідну бюджетну програму.

Запровадження казначейської системи обслуговування бюджетів дозволило значно підвищити прозорість бюджетного процесу та ефективність використання бюджетних коштів.

Державне казначейство України необхідно розглядати як специфічну установу, оскільки поряд з технічними банківськими функціями – здійснення платежів, обслуговування клієнтів тощо – воно залишається відповідальним за обслуговування державного бюджету згідно з покладеними на нього основними функціями.

Реалізація функції управління бюджетними потоками держави стала можливою через консолідацію фінансових ресурсів держави на єдиному казначейському рахунку. Запровадження єдиного казначейського рахунку, на який зараховуються державні доходи і з якого здійснюються видатки, дозволяє органам казначейства мати вичерпну інформацію про стан державних фінансів, а отже, володіти фінансовим важелями макроекономічного регулювання.

Від того, яким чином буде організовано роботу Державного казначейства, насамперед такі його функції, як управління ресурсами, залежатимуть і виконання бюджету, і макроекономічні процеси в державі.

Роль Держказначейства в бюджетному процесі у виконанні бюджету на сьогодні набагато вища, порівняно з тими роками, коли діяльність Держказначейства тільки розпочиналась. Органи Державного казначейства України реалізували функцію казначейського обслуговування ДБ.

Список використаної літератури:

1. Даневич О. Оптимізація процесу управління бюджетними коштами // Казна України. - 2001. - № 7-8. - С. 10-12.
2. Демидов О. Управлінський контроль діяльності федерального казначейства // Казна України. - 2010. - №1 . - С. 10-12.
3. Кублікова Т.Б. Напрямки розвитку інститутів спільного інвестування в Україні / Т.Б. Кублікова // Одеса. -ОДЕУ. -Збірник наукових праць. – 2009. – № 11 – С.114-118.
4. Кулієв Р. Деякі аспекти сучасного стану державних фінансів Азербайджану // Казна України. -2011.- №5.-С.9-12.
5. Курганська Е.І Концентрація бюджетних коштів на єдиному казначейському рахунку// Курганська Е.І, Кублікова Т.Б.// Науковий вісник Національного гірничого університету.-Тематичний випуск: Економіко-правові умови діяльності підприємств. - Державний ВНЗ «НГУ»- Дніпропетровськ 2011.- С.72-75
6. Електронний ресурс: режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
Офіційний веб - портал Державної казначейської служби України.